

УДК 330.3

Безугла Л.С., д.е.н, професор, завідувач кафедри туризму та економіки підприємства
Агафонов О.Д., аспірант 2-го року навчання зі спеціальності 051 Економіка
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЙ

Економічна привабливість територій визначає здатність території залучати нові напрями бізнесу, утримувати існуючі та створювати нові робочі місця, забезпечувати сталий розвиток. Успішні приклади таких територій демонструють збалансовану інтеграцію економічних, соціальних і природних ресурсів.

Серед основних чинників, що формують привабливість регіону, можемо виділити наступні:

1. Інфраструктурний розвиток. Наявність сучасної інфраструктури — транспортної, енергетичної, комунікаційної — є основою для залучення бізнесу. Розвинена транспортна мережа дозволяє оптимізувати логістику, а доступність енергоресурсів гарантує безперебійність виробничих процесів. Зокрема, промислові території зі зручними логістичними вузлами значно підвищують свою конкурентоспроможність. Наприклад, регіони з портами чи розвинутою залізничною інфраструктурою мають вищий потенціал для залучення іноземних інвесторів завдяки зручності у здійсненні міжнародної торгівлі.

2. Інвестиційний клімат. Прозора система державного управління, наявність податкових стимулів та спрощені процедури відкриття бізнесу сприяють створенню позитивного іміджу території. Інвестори прагнуть працювати там, де є гарантії прав власності, мінімальні бюрократичні перешкоди та стабільне регуляторне середовище.

3. Трудові ресурси. Кваліфікована та конкурентоспроможна робоча сила — один із визначальних факторів. У цьому контексті важливу роль відіграють система освіти, професійна підготовка, а також можливості для безперервного навчання. Регіони з високим рівнем розвитку людського капіталу стають привабливішими для роботодавців. Наприклад, наявність університетів та дослідницьких центрів стимулює розвиток інновацій, що у свою чергу сприяє диверсифікації економіки.

4. Інноваційний потенціал. Висока концентрація науково-дослідних установ, технопарків та інноваційних кластерів сприяє створенню умов для розвитку високотехнологічних галузей. Досвід регіонів з розвиненими інноваційними екосистемами, таких як Кремнієва долина у США або кластер у Баден-Вюртемберзі, свідчить про вагомий роль інновацій у підвищенні економічної привабливості.

5. Екологічна стійкість. Території, які інтегрують принципи сталого розвитку, залучають більше інвестицій у галузі, пов'язані з відновлюваною енергетикою, екологічним виробництвом та зеленою логістикою. Екологічна стабільність також підвищує якість життя мешканців, що є додатковим фактором для залучення кваліфікованих працівників.

6. Розвиток малого і середнього бізнесу. Наявність сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу (МСБ) свідчить про динамічність економіки регіону. МСБ є основою місцевого економічного розвитку, створюючи робочі місця та забезпечуючи гнучкість економічної системи [1-4].

Проте досягнення високого рівня економічної привабливості стикається з низкою викликів. Одним із ключових є нерівномірний розподіл ресурсів між регіонами. Так, урбанізовані території зосереджують більше інвестицій, тоді як сільські райони залишаються поза увагою. Додатково ускладнюють ситуацію наслідки збройних

конфліктів, які руйнують інфраструктуру, скорочують економічну активність і створюють соціальні проблеми.

Пропонуємо наступні рекомендації для підвищення економічної привабливості територій:

- розробка стратегій регіонального розвитку. Комплексні стратегії мають враховувати інтереси всіх зацікавлених сторін — бізнесу, громади та держави;
- покращення транспортної інфраструктури. Інвестиції у дороги, залізницю та порти є фундаментальними для економічного розвитку;
- розвиток партнерств між державою та бізнесом. Публічно-приватне партнерство (PPP) може слугувати інструментом реалізації великих інфраструктурних проєктів;
- стимулювання експортного потенціалу. Сприяння виходу місцевих підприємств на міжнародні ринки через програми підтримки експорту та участь у виставках;
- інвестування у людський капітал. Освітні програми, професійна підготовка та ініціативи для молоді сприяють формуванню кваліфікованих кадрів.

Шляхи підвищення економічної привабливості повинні включати розробку довгострокових стратегій розвитку, що враховують особливості конкретної території. Інвестиції в транспортну й цифрову інфраструктуру, стимулювання малого та середнього бізнесу, розвиток інновацій і підтримка освіти — все це сприяє створенню сприятливого економічного середовища.

У підсумку, економічна привабливість територій є результатом комплексного підходу до управління ресурсами та інтеграції сучасних тенденцій. Для України, зокрема, важливим завданням є відновлення територій після війни, стимулювання інвестиційної активності та створення умов для сталого розвитку регіонів, що стане основою для їхньої конкурентоспроможності у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Кошкалда І.В., Безугла Л.С. Формування привабливості екотуристичних територій та самозайнятості населення Дніпропетровської області. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. Випуск 6 (146). С. 17-22 <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-6-3>
2. Білецька Н. Фактори розвитку інвестиційної привабливості туристичної сфери країни. *Економічний простір*. 2024. (191), 440-445. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-74>
3. Белобородова М. Теоретико-методологічні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2020. Вип. 2 (23). С. 3-13. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2020/20bmvppp.pdf>
4. Ignatieva I., Serbenivska A., Orel A., Bieloborodova M., Bondarenko L. Innovative Approaches in the System of Regional Development Strategizing. *Review of Economics and Finance*. Vol. 20.2022. P. 605-611. <https://doi.org/10.55365/1923.x2022.20.69>
УДК 330.8